

خشونت و نظم‌های اجتماعی

چهارچوب مفهومی برای تفسیر تاریخ ثبت‌شده بشر

داگلاس نورث، جان جوزف والیس، باری آر. وینگاست

جعفر خیرخواهان، رضا مجیدزاده

فهرست

۱۱	مقدمه مترجم
۳۱	پیشگفتار
۳۵	سپاسگزاری
۳۹	۱. چهارچوب مفهومی
۳۹	۱-۱. مقدمه
۵۵	۱-۲. مفهوم نظم اجتماعی: خشونت، نهادها و سازمان‌ها
۶۰	۱-۳. منطق حکومت طبیعی
۶۵	۱-۴. منطق نظم دسترسی باز
۷۰	۱-۵. منطق گذار از حکومت طبیعی به نظم دسترسی باز
۷۳	۱-۶. یادداشتی دربارهٔ باورها
۷۶	۱-۷. طرح بحث کتاب
۷۷	۲. حکومت طبیعی
۷۷	۲-۱. مقدمه
۷۹	۲-۲. وجوه مشترک: ویژگی‌های نظم دسترسی محدود
۸۰	۲-۲-۱. اشخاص، شخصیت روابط غیرشخصی، هویت، مریدپروری و منافع
۸۹	۲-۲-۲. اندازه‌ها، مرزها، دادوستد و تخصص‌گرایی
۹۲	۲-۳. تفاوت‌ها: نوع‌شناسی حکومت‌های طبیعی

۱۰۲. ۲-۴. امتیازات، حقوق و پویش‌های فرادستان
۱۰۵. ۲-۵. خاستگاه‌ها: مقیاس مسئله و خشونت
۱۱۰. ۲-۶. پویایی حکومت طبیعی: از حکومت‌های طبیعی شکننده تا پایه
۱۲۱. ۲-۷. حرکت به سمت حکومت طبیعی بالغ: بی‌نظمی، سازمان و کلیسای سده‌های میانه
۱۳۰. ۲-۸. حکومت طبیعی بالغ: فرانسه و انگلستان سده‌های شانزدهم، هفدهم و هجدهم
۱۳۳. ۲-۹. حکومت طبیعی
۱۳۸. پیوست: شواهد کالبدی و نتایج تجربی
۱۴۱. ۳. کاربرد حکومت طبیعی: قانون زمین انگلستان
۱۴۱. ۳-۱. مقدمه
۱۴۳. ۳-۲. گاه‌شماری
۱۵۴. ۳-۳. دادگاه‌ها، مفاهیم حقوقی و قانون مالکیت
۱۶۱. ۳-۴. فتودالیسم ناپاک
۱۷۰. ۳-۵. فتودالیسم ناپاک و غیرشخصی‌سازی مالکیت
۱۷۹. ۳-۶. نوع‌شناسی حکومت طبیعی
۱۸۲. پیوست
۱۸۲. واژه‌نامه اصطلاحات فنی مربوط به کاربرد زمین
۱۸۳. تخمین تمرکز مالکیت زمین در انگلستان سده‌های میانه
۱۸۹. ۴. نظم دسترسی باز
۱۸۹. ۴-۱. مقدمه
۱۹۲. ۴-۲. اشتراکات: ویژگی‌های نظم دسترسی باز
۱۹۷. ۴-۲-۱. بینش شومپتر
۱۹۹. ۴-۳. نهادها، باورها، و انگیزه‌های پشتیبان دسترسی باز
۲۰۱. ۴-۴. عضویت‌پذیری: گسترش شهروندی
۲۰۵. ۴-۵. کنترل خشونت در نظم دسترسی باز
۲۰۶. ۴-۶. رشد دولت

۲۱۰. ۴-۷. نیروهای ثبات‌بخش کوتاه‌مدت
۲۱۱. ۴-۷-۱. انتخابات، رقابت حزبی و جامعه مدنی
۲۱۷. ۴-۷-۲. رقابت بازار
۲۲۱. ۴-۷-۳. دلالت‌ها
۲۲۲. ۴-۸. نیروهای ثبات‌بخش بلندمدت: کارایی تطبیقی
۲۲۶. ۴-۸-۱. منابع تغییر در نظم دسترسی باز
۲۲۷. ۴-۹. چرا نهادها در دسترسی باز متفاوت از دسترسی محدود عمل می‌کنند
۲۳۲. ۴-۱۰. «منطق اقدام جمعی» جدید و نظریه رانت‌جویی
۲۳۴. ۴-۱۱. دموکراسی و بازتوزیع
۲۳۸. ۴-۱۲. کارایی تطبیقی و استقلال آشکار اقتصاد و سیاست در نظم دسترسی باز
۲۴۳. ۵. گذار از نظم دسترسی محدود به نظم دسترسی باز: شرایط آستانه‌ای
۲۴۳. ۵-۱. مقدمه
۲۴۶. ۵-۲. روابط شخصی و غیرشخصی: شرایط آستانه‌ای
۲۵۱. ۵-۳. شرط آستانه‌ای شماره ۱: حاکمیت قانون برای فرادستان
۲۵۷. ۵-۴. شرط آستانه‌ای شماره ۲: سازمان‌های دائمی در حوزه‌های عمومی و خصوصی
۲۶۷. ۵-۴-۱. حرکت به سمت شرایط آستانه‌ای در اروپا و ایالات متحده...
۲۷۰. ۵-۵. شرط آستانه‌ای شماره ۳: کنترل یکپارچه نظامیان
۲۸۷. ۵-۶. نیروی دریایی و حکومت بریتانیا
۲۹۵. ۵-۷. زمان، نظم و قالب‌های نهادی
۲۹۹. ۶. گذار واقعی
۲۹۹. ۶-۱. نهادینه‌سازی دسترسی باز
۳۰۵. ۶-۲. ترس از جناح‌بندی
۳۱۵. ۶-۳. رویدادها
۳۲۵. ۶-۴. احزاب و شرکت‌های بزرگ
۳۲۸. ۶-۵. گذار به دسترسی باز در بریتانیا

- ۳۳۷ ۶-۶. گذار به دسترسی باز در فرانسه
- ۳۴۹ ۶-۷. گذار به دسترسی باز در ایالات متحده
- ۳۶۵ ۶-۸. نهادهای سازی دسترسی باز: چرا غرب؟
- ۳۶۶ ۶-۸-۱. ایجاد شرایط آستانه‌ای و تسلط غرب بر جهان
- ۳۶۹ ۶-۸-۲. گذار واقعی
- ۳۷۹ ۷. دستورکار پژوهشی نو برای علوم اجتماعی
- ۳۷۹ ۷-۱. مشکلات چهارچوب‌دهی
- ۳۸۴ ۷-۲. چهارچوب مفهومی
- ۳۸۸ ۷-۳. رویکرد جدید به علوم اجتماعی: خشونت، نهادها، سازمان‌ها و باورها
- ۳۹۶ ۷-۴. رویکردی نو به علوم اجتماعی: توسعه و دموکراسی
- ۴۰۳ ۷-۵. به سمت یک نظریه از حکومت
- ۴۰۸ ۷-۶. خشونت و نظم‌های اجتماعی: راه پیش رو
- ۴۱۱ بی‌نوشت‌ها
- ۴۳۵ منابع

مقدمه مترجم

داگلاس نورث برنده جایزه نوبل اقتصاد سال ۱۹۹۳ که سال گذشته درگذشت از جمله سرشناس‌ترین نهادگرایان جدید بود. او که در کودکی سختی و مرارت مردم آمریکا در بحران بزرگ اقتصادی دهه ۱۹۳۰ را به چشم خویش دید و در جوانی و سال‌های جنگ جهانی دوم به خدمت سربازی در نیروی دریایی احضار شد، در خاطراتش (نقل به مضمون) می‌گوید: «به دنبال تحصیل در رشته‌ای می‌گشتم تا بتوانم قدری از درد و رنج بشری بکاهم و آن را در علم اقتصاد و سپس توسعه اقتصادی و سرانجام اقتصاد نهادگرایی یافتم.» حاصل همکاری پژوهشی نزدیک او با بانک جهانی در دو دهه پایانی عمر پربارش تولید این نظریه بود که «رمز توسعه‌یافتگی، الگوی دسترسی باز در روابط اجتماعی است به گونه‌ای که قواعد و قوانین غیرشخصی، دسترسی همگانی به منافع سازمان‌های سیاسی و اقتصادی را میسر و تضمین کند.»

نورث به همراه والیس و وینگاست ده سال پیش مقاله‌ای طولانی با عنوان بالابند «چهارچوب مفهومی برای تفسیر تاریخ ثبت‌شده بشری»^۱ منتشر کردند که همایش‌ها، سخنرانی‌ها، نقدها و اظهارنظرهای بسیاری را برانگیخت. نورث و همکاران وی ویژگی کشورهای درحال توسعه را نظم دسترسی محدود یا حکومت طبیعی می‌دانستند و مقاله با این جملات شروع می‌شد: «نه علم اقتصاد و نه علم سیاست هیچ‌کدام به تنهایی نمی‌توانند

1. North, Douglass C., John Joseph Wallis, and Barry R. Weingast, (2006) "A Conceptual Framework for Interpreting Recorded Human History" NBER Working Paper, No. 12795, December, pp. 1-80.